

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

II. De Constitutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

prietatem personarum Tres sunt, inquit ⁷ *Isid. lib.*
 Tertull. non statu, sed gradu, non substan- ^{5.} *Orig.*
 tia, sed forma, non potestate; sed specie. In
 hac Trinitate non essentia essentiam, sed
 persona genuit personam. Verum hæc &
 similia interioris atque arcanioris Phi-
 losophiæ ac Theologiæ sunt, quæ ultra
 non libet attingere.

De Constitutionibus.

TIT. II.

Constitutio, Rescriptum & Consuetu-
 do sunt generaliora quædam Juris
 Pontificii principia, ad omnes Juris
 partes pertinentia, quorum propte-
 rea tribus prioribus Titulis explicatur
 vis & natura.

Constitutio quid?

Constitutio, generaliter accepto vo-
 cabulo, est quælibet pars Juris Pon-
 tificij scripti, sive à summo Pont sive ab
 aliis inferioribus, qui tamen potestatem
 habeant condendi Juris; sit profectum ^{c. 5. 6. 8.}
 Specialiter verò & propriè est ea pars Ju- ^{¶ 11. h. t.}
 ris scriptæ; cujus auctor est S. Pont. vel in
 jure civili Princeps.

A 4

Quo.

Quatuplex est Constitutio ?

I. Alia est Civilis, alia Ecclesiastica. Civilis est, quam Princeps, i aut qui est loco Principis, constituit. Cujus generis Constitutiones corpori Juris Canonici aut etiam aliis summorum Pont. Constitutionibus insertæ legis ac juris obtinent auctoritatem.

II. Constitutiones Ecclesiasticæ vel sunt Generales, quæ ad omnes Christianos spectant; vel Particulares, quæ certa tantum loca respiciunt; vel Personales, quæ personam & causam non egrediuntur, cujusmodi sunt Privilegia & Rescripta, personas singulares, concernentia.

Qua Constitutio dicitur esse de corpore Juris, vel in corpore Juris clausa?

Quæ ipsius Imp. jussu in corpus Juris est relata, & ut ita dicam, incorporata, veluti nova illa & satis vulgata Constitutio Friderici I. Imper. quæ dicitur. *Auth. Habita Cod. Ne filius pro patre. &c.* Secus, si alicujus privati industria tantum hoc accidisset. Sic & Constitutiones Principum in corpus Juris Canonici relatæ vim habent etiam obligandi illo jure, & dicuntur canonizatæ.

Quor:

*Molin.
ad con-
suetud.
Paris.
Rub. 1.
59. in pr.*

Quot & quae sunt species Constitutionis Ecclesiasticae?

Septem: Canon, Decretalis Epistola, Decretum, Dogma, Mandatum, Interdictum, Sanctio. Nam haec omnia Constitutionum nomine censentur.

Quid est Canon?

Canonis appellatione, largè sumpta voce, venit quaelibet Constitutio Ecclesiastica. Strictè verò & propriè Canon est Constitutio Conciliaris, quæ scilicet in Concilio aliquo generali, provinciali, vel etiam Episcopali promulgatur.

Abbas &
alii in
1 h. 5.

Quid Decretalis Epistola?

Decretalis Epistola propriè est Constitutio, quam S. Pont. edit cum consilio Cardinalium, vel etiam absque eo, ad alicujus constitutionem. Cujusmodi Decretales Epistolæ ac speciales constitutiones jus constituunt generale: nec est necesse Codici Canonum adscriptæ sint, vel corpore juris Canonici clausæ, quia per se vim obligandi habent.

c. 1. circa
prin. dist.
19. Zoes.
hic n. 10.

Quid Decretum?

Est Constitutio, quam ad nullius

A 5.

con-

10 De Constitutionib.
consultationem ex consilio Cardina-
lijum Pontifex edit.

Quid Dogma, Mandatum, Inter-
dictum, Sanctio?

Dogma est Constitutio Ecclesiastica
ad fidem Christianam pertinens.

Mandatum disciplinam Ecclesiasti-
cam respicit.

Interdictum ad correctionem præsen-
tium & imminentium malorum ordi-
natur.

Sanctio pœnam continet ad cautelam
futurorum.

Potes quos est potestas faciendæ Constitutio-
nis seu condendæ Legis?

can. Cū-
sta ix. q.
3. Felin.
hic ad
rab n. 2.
e. 2. de
majorit.
obed.
Zoes. hic
n. 30. &
33.

In primis summus Pont. eam habet
potestatem: quia quemadmodum Im-
perator vel Princeps laicus summam
habet in rebus civilibus potestatem, ita
& S. Pont. in rebus Ecclesiasticis. Item-
que Legati Pontificis, Episcopi, Prælati
quilibet; Capitula, Collegia Ecclesiasti-
ca, Universitates; Concilia generalia,
dummodò in iis decreta & definita à
à Pont. fuerint confirmata; ut & Provin-
cialia atque Episcopalia.

1012

*Interesse, Constitutiones edita sint à S.
P. an ab aliis Prælatiis
inferioribus?*

Interesse sanè, quia Pontificum Con-
stitutiones, Canonumque statuta om-
nes obligant; cum summo Pont. om-
nes omninò Christiani debeant reve-
rentiam, atque ab omnibus quidquid il-
le statuit, quidquid ordinat, perpetuò &
inviolabiliter sit observandum. Prælato-
rem verò inferiorum legibus tantum
obligantur eis subiecti, quia inferioribus
minimè subditi non debent illis obedi-
entiam. Neque etiam inferiores Pontifi-
ce ullum statutum facere suis subditis
possunt, quod cum Canonibus decretis
Pontificum pugnet.

*can. E-
nim ve-
ro dist.
19.*

*can. Cō-
stitutio-
nes dist.
10.*

*An ergo legibus Pontificiis obligantur indi-
stinctè omnes?*

Quoad spiritualia quidam obligan-
tur omnes, exceptis infidelibus; qui scili-
cet baptizati non sunt. Neque enim ju-
dicat Pontifex de iis, qui foris sunt.
Quoad temporalia verò illi tantum ob-
ligantur, qui degunt in Provinciis Pon-
tifici temporaliter subiectis.

Quæ-

Qua sunt requisita ad hoc, ut Lex vel
Constitutio obliget?

Requiritur. I. Ut sit justa, ut scilicet
versetur circa materiam honestam, res-
piciat bonum commune, seruetque jura
communitati debita, atque onera a qua-
liter distribuat. II. Ut sit stabilis, &
perpetua. III. Ut promulgata, nec sit
probabiliter ignorata. Probabilis enim
ignorantia excusat à pœna lege compre-
hensa.

Vis obligandi, quam leges habent,
quousque se extendit?

Non quidem ad res præteritas, ante
legem vel Constitutionem gestas, vel
ad pendentes, sed ad res futuras: quia
quoties novum quid statuetur, ita lo-
let futuris formam imponere (inquit
Pont.] ut dispendiis præterita non com-
modent, ne detrimentum aliquod ante
prohibitionem incurrant illi, qui eam
justè ignoraverunt; nisi nominatim de
præteritis caveatur. Hac ratione error
quoad præterita dicitur facere jus: * nec
nullam rei damnationem esse ante legem,
sed ex lege.

2. 4.

Diary

Dictum antea, potestatem condenda legis seu Constitutionis esse quoque penes Concilia? velim mihi explicari, quæ Concilia sint Generalia, quæ Provincialia & Episcopalia?

arg. l. i. in
benua
29. in fin.
C. de con-
stam.

Concilia Generalia sunt, ad quæ vocantur & quibus intersunt Episcopi omnes, nisi impediuntur: (neque enim necesse est, ut omnes personaliter compareant) unde & *Oecumenica*, id est totius orbis Christiani, & *Universalis* ex parte convocatorum, appellantur. Debent ea convocari, celebrari, confirmari summi Pont. auctoritate, (quoties illi visum fuerit) aliàs non tam Concilia censenda erunt quàm concilia jula & improbata conventicula iisque ipsemet Pont. præfidere solet, aut ejus Legatus ad id specialiter deputatus.

Bellar. 1.
cont. De
Concil.
n. 15.

Provincialia sunt, quæ auctoritate Archiepiscopi seu Metropolitanæ cum suis suffraganeis Episcopis, Abbatibus aliisque Clericis ejusdem regni, nationis aut provinciæ celebrantur; olim quidem bis singulis annis, postmodum semel dumtaxat, hodiè verò ex decreto Concilii Trid. quolibet saltem triennio.

Sess. 24.
c. 2. de
reform.

Conc.
Trid. d.

Episcopalia sunt, quæ ab Episcopis, aut Sede vacante à Capitulo Metropolitanæ cum diocesis suæ Clericis & Ab-

Sess. 24.
c. 2. §. fin.

habetur celebrati quocannis debent

De Rescriptis.

T I T. III.

Constitutiones, de quibus Tit. superiori dictum est, sunt generales, quæ scilicet omnes tangunt, & obligant: sequitur de personalibus, id est, Rescriptis, quæ eos tantum obligant, ad quos diriguntur.

Quid igitur est Rescriptum?

Ita Res-
bus. ad
const. reg
tit. de
Rescript.
num 5.
e. Scisci-
satus 13.
h. t.

Rescriptum est concessio Principis per litteras authenticas legitimè facta. * Vel Rescriptum est summi Pontificis epistola subditis suis vel ad lites prosequendas seu finiendas (quod tendit etiam interpretatio obscuritatis) vel ad beneficium consequendum concessa. Rescribit autem summus Pontifex aut Princeps ad preces sive libellos supplicantium, quæ hoc jure dicuntur *Petitoria*, sive *Petitoria insinuationes*, & *Oblationes petitorij*.

Quo